

Tillämpning av ekosystemansatsen i havsplaneringen

Tillämpning av ekosystemansatsen i havsplaneringen

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2012:14

Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2012-10-19

Ansvarig utgivare: Björn Risinger
ISBN 978-91-87025-15-0

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

Förord

Havs- och vattenmyndigheten ska se till att havet och dess naturresurser nyttjas på ett hållbart sätt. Myndigheten arbetar därför bland annat med frågor som rör havsplanering och gör förberedelser för en kommande statlig havsplanering.

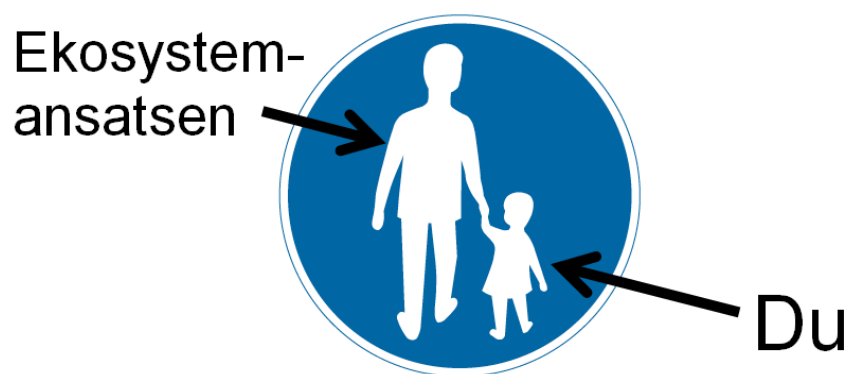
Den kommande havsplaneringen ska, enligt havsplaneringsutredningens betänkande Planering på djupet (SOU 2010:91), ha ekosystemansatsen som utgångspunkt. Denna rapport anger hur Havs- och vattenmyndigheten tolkar ekosystemansatsen i förhållande till havsplaneringen och hur den kan komma till uttryck i arbetet. Förhoppningsvis kan den ge alla aktörer, som ska bidra i havsplaneringen, en gemensam bild av vad som ingår och hur arbetet kan bedrivas.

Rapporten har utarbetats av Jan Schmidtbauer Crona, Havs- och vattenmyndigheten, och kommer att vara ett underlag i arbetet med havsplaneringen.

Ingemar Berglund, chef planeringsavdelningen, oktober 2012

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

TILLÄMPNING AV EKOSYSTEMANSATSEN I HAVSPLANERINGEN.....	5
Bakgrund	6
Konventionen om biologisk mångfald	6
Naturvårdsverkets vägledning.....	7
Planering på djupet.....	8
Ekosystemansatsen i havsplaneringen	9
Summering av ekosystemansatsen.....	9
Tabell: Tillämpning av ekosystemansatsen i havsplaneringen	9
BILAGA 1.....	16
TOLKNING AV EKOSYSTEMANSATSEN SOM EN STRATEGI MED MÅL, UTGÅNGSPUNKTER OCH GENOMFÖRANDEPUNKTER	16
BILAGA 2.....	18
BEGREPPSDISKUSSION EKOSYSTEMANSATSEN.....	18
BILAGA 3.....	19
EXEMPEL PÅ TOLKNINGAR AV EKOSYSTEMANSATSEN	19

Tillämpning av ekosystemansatsen i havsplaneringen

I denna rapport beskrivs hur ekosystemansatsen kan tillämpas i svensk havsplanering. I inledande avsnitt redogörs för hur ekosystemansatsen beskrivits internationellt och hur den tolkats i Sverige.

Ekosystemansatsen, eller the Ecosystem Approach, har fått stort genomslag i politiken kring användning och förvaltning av naturresurser. Den nämns som vägledande princip i allt från EU:s fiskeripolitik¹ till praktiskt inriktad lokal förvaltning av regnskog i Malaysia². Ekosystemansatsen är också en utgångspunkt för EU:s havsmiljödirektiv³ och har lyfts fram i havsplaneringsutredningens betänkande Planering på djupet⁴.

Ekosystemansatsen lämnar utrymme för tolkning och ställer krav på konkretisering i specifika tillämpningssammanhang. Orsaker till det är bland annat att tillgängliga definitioner är generella till sin karaktär och omfattar flera dimensioner.

Att tillämpa ekosystemansatsen i svensk havsplanering förutsätter därför konkretisering utifrån havsplaneringens karaktär, avgränsning, process och innehåll. Huvudfrågan är att analysera vilka möjligheter som havsplaneringen ger för tillämpning av ekosystemansatsen. Samtidigt är det just havsplaneringens karaktär, avgränsning, process och innehåll som ekosystemansatsen ska sätta sin prägel på.

En tolkning och konkretisering av ekosystemansatsen i ett havsplaneringssammanhang är också en förutsättning för att i senare skede kunna utvärdera hur framgångsrik tillämpningen av ekosystemansatsen har varit.

¹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT, The role of the CFP in implementing an ecosystem approach to marine management, 2008.

² Changing Realities Ecosystem Approaches and Sustainable Forest Management, Arborvitae Special Issue November 2004, WWF.

³ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi). "Havsmiljödirektivet"

⁴ Planering på djupet – fysisk planering av havet, Betänkande av havsplaneringsutredningen, SOU 2010:91, Stockholm 2010.

Bakgrund

Konventionen om biologisk mångfald

Ekosystemansatsen har sitt ursprung i FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD). I ett av besluten som togs på partsmötet år 2000 (COP V/6) preciseras innehållet i ekosystemansatsen med tolv principer, de s.k. Malawiprinciperna (se rutan nedan).

Principerna har sedan dess fått viss kritik för att vara ostrukturerade, vilket bland annat lett fram till att det utvecklats kompletterande operativa riktlinjer av CBD samt att det kommit fram olika tolkningar av principerna från andra håll. Ett exempel på det senare är Naturvårdsverkets vägledning om ekosystemansatsen från 2007⁵.

Ekosystemansatsens tolv principer (Malawiprinciperna)

1. Samhällets intressen bestämmer förvaltningens mål.
2. Förvaltningen bör vara decentraliserad till den lägsta tillämpbara nivån och engagera alla för att kunna balansera lokala och allmänna intressen.
3. De som genomför förvaltningen bör beakta effekterna (verkliga eller tänkbara) på närliggande eller andra ekosystem.
4. Det är grundläggande att förstå ekosystemets värde ur ett ekonomiskt perspektiv. Förvaltningen bör bland annat:
 - a) reducera subventioner som leder till utarmning av biologisk mångfald,
 - b) skapa incitament som främjar biologisk mångfald och hållbart nyttjande,
 - c) i möjligaste mån integrera kostnader och vinster i ett givet ekosystem.
5. Bevarande av ekosystemens struktur och funktion för att upprätthålla ekosystemtjänster bör vara ett prioriterat mål, då fungerande ekosystem har förmåga att motstå förändringar.
6. Ekosystemen bör förvaltas inom ramen för dess funktioner, försiktighetsprincipen ska tillämpas.
7. Ekosystemansatsen bör tillämpas på lämplig skala i tid och rum.
8. Kunskap om att tidsfördröjningar påverkar ekosystemprocesser, innebär att långsiktiga mål för förvaltningen bör sättas.
9. Förvaltningen måste acceptera att förändring är oundvikligt.
10. Ekosystemansatsen bör integrera bevarande av biologisk mångfald och ett hållbart nyttjande av densamma.
11. Ekosystemansatsen bör beakta all typ av relevant information, även vetenskaplig och traditionell och lokal kunskap, innovationer och metoder.
12. Ekosystemansatsen bör involvera alla relevanta sektorer i samhället och vetenskapliga discipliner.

Naturvårdsverkets vägledning

I vägledningen beskrivs och diskuteras ekosystemansatsen i ett svenskt sammanhang. Dokumentet var svaret på ett mål i Naturvårdsverkets regleringsbrev 2006 om att ta fram en vägledning för tillämpningen av ekosystemansatsen i olika sektorer. Arbetet bedrevs av Naturvårdsverket, med synpunkter och kommentarer från andra myndigheter, organisationer och vetenskapssamhället.

En generell tanke som förs fram i vägledningen är att vi i Sverige redan i många planeringssituationer arbetar utifrån flera av ekosystemansatsens principer, t.ex. vid miljömålsutveckling och i kommunal fysisk planering.

I vägledningen nämns att tillämpning av ekosystemansatsen innebär att bevarande och nyttjande av biologisk mångfald sätts i ett större sammanhang, för att även kunna se vilka effekter olika åtgärder har på andra ekosystem eller områden än de som står i fokus för en specifik åtgärd.

Ekosystemansatsen betonar betydelsen av att ekonomiska och sociala faktorer inkluderas i arbetet för att bevarande och hållbart nyttjande ska kunna uppnås. Här finns en tydlig koppling till konventionen för biologisk mångfalds tre övergripande mål (bevarande, uthålligt nyttjande och rättvis fördelning av nyttan av genetiska resurser) som med hjälp av ekosystemansatsen kan hanteras samlat.

Naturvårdsverket har valt att sammanfatta ekosystemansatsens tolv principer under sex rubriker. Den första rubriken *Gemensamma mål och delaktighet* sammanfattar principerna 1, 2 och 12 och betonar betydelsen av delaktighet vid målformulering och förvaltning.

Den andra rubriken *Naturens kapacitet att producera varor och tjänster sätter gränser* sammanfattar princip 5, 6 och 10 och betonar vikten av att bibehålla ekosystemens förmåga att producera ekosystemtjänster samt att försiktighetsprincipen bör tillämpas.

Den tredje rubriken *Kunskap är en källa till framgång* omfattar principerna 11 och 12 och handlar om vikten av att alla typer av kunskaper bör tydliggöras i processen.

Den fjärde rubriken *Att göra eller inte göra – men det kostar* omfattar princip 4 och betonar vikten av att förstå ekosystemens värden ur ett ekonomiskt perspektiv.

Avgränsningar i tid och rum sammanfattar princip 3, 7 och 8 och handlar om hur avgränsningar, i såväl tid som rum, bör göras. Och slutligen, *Flexibilitet i förvaltningen* beskriver princip 9 och handlar om att förvaltningen bör vara adaptiv.

Planering på djupet

I havsplaneringsutredningens betänkande Planering på djupet⁶ beskrivs ekosystemansatsen utifrån Naturvårdsverkets rubrikmässiga uppdelning men vissa av rubrikerna har getts ny lydelse:

	Planering på djupet	Naturvårdsverkets vägledning
1.	Gemensamma mål och delaktighet	Gemensamma mål och delaktighet
2.	Naturens förmåga att producera varor och tjänster är överordnad; försiktighetsprincipen ska tillämpas	Naturens kapacitet att producera varor och tjänster sätter gränser
3.	All slags kunskap ska beaktas	Kunskap är en källa till framgång
4.	Värdera ekosystemen samhällsekonomiskt	Att göra eller inte göra – men det kostar
5.	Avgränsningar i tid och rum	Avgränsningar i tid och rum
6.	Flexibel och anpassningsbar	Flexibilitet i förvaltningen

Utöver de språkliga förändringarna skiljer sig utredningens beskrivning främst genom tillägget om att försiktighetsprincipen ska tillämpas, under den andra punkten.

I utredningen lyfts även att ekosystemansatsen ställer krav på planeringsunderlag och arbetssätt liksom på att ekosystembaserade mål och strategier bör tas fram som grund för planeringen. Man trycker också på att ekosystemansatsen måste tillämpas i alla skeden för att planering och förvaltning ska kunna sägas vara "ekosystembaserad".

Fler exempel på tolkningar av ekosystemansatsen redovisas i bilaga 3.

⁶ SOU 2010-91

Ekosystemansatsen i havsplaneringen

Summering av ekosystemansatsen

Ekosystemansatsen är en strategi för bevarande av naturvärden, hållbart nyttjande och rättvis fördelning av naturresurser, med målet att säkerställa att användningen av ekosystemen sker inom deras gränser.

Tillämpning av ekosystemansatsen förutsätter ett helhetsperspektiv, en kontinuerlig utveckling av kunskapen om haven och deras användning, tillämpning av försiktighetsprincipen och en anpassningsbar förvaltning. Det ställer krav på delaktighet och samverkan på flera nivåer och på en ekonomisk analys av värdena i ekosystemen och de tjänster vi får från dem.

Se bilaga 1 för en tolkning av ekosystemansatsen som en strategi med mål, utgångspunkter och genomförandepunkter, och bilaga 2 för en diskussion kring användning av begreppen ”ekosystemanpassad” och ”ekosystem-baserad”.

Hänsyn till ekosystemansatsen i havsplaneringen

Tillämpningen av ekosystemansatsen i havsplaneringen kommer att ske genom anpassning av planeringsprocessens huvuddrag liksom genom arbetet med miljöbedömning och samhällsekonomisk bedömning. I tabellen nedan beskrivs hur hänsyn kan tas till ekosystemansatsen i havsplaneringen utifrån den uppdelning som gjorts i betänkandet Planering på djupet.

Tabell: Tillämpning av ekosystemansatsen i havsplaneringen (principnummer hänvisar till Malawiprinciperna)

Ekosystemansatsen		Tillämpning i havsplaneringen
1.	Gemensamma mål och delaktighet (princip 1,2 och 12)	<i>Öppen och bred planeringsprocess med tvärsektoriella perspektiv</i> Havsplaneringen kommer att ske i en öppen och bred process för att ge möjligheter till samhällets intressen på olika nivåer att bidra i formulering av långsiktiga mål för förvaltning och nyttjande. Planeringen kommer att grunda sig på ett tvärsektoriellt perspektiv där alla berörda intressen i samhället ges utrymme för att påverka planeringen.

		<p><i>Genomföra samråd</i></p> <p>Havsplaneringen kommer att inkludera samråd i underlags- och programskedet och i det efterföljande planeringsskedet för att bidra till förankring, delaktighet och samverkan mellan internationell, nationell, regional och lokal nivå.</p> <p><i>Bidra till lokal delaktighet</i></p> <p>Havsplaneringen kommer leda till tre havsplaner för Västerhavet, Östersjön respektive Bottniska viken. Att decentralisera planeringen till lägsta lämpliga nivån kan för vissa intressen ställa särskilda krav på lokalt/kommunalt engagemang och deltagande i havsplaneringsprocessen. Det kan ställa krav på regional och lokal kapacitetsuppbyggnad. Alla kustkommuner kommer att erbjudas möjlighet att delta i havsplaneringen.</p> <p><i>Delta i internationellt samarbete</i></p> <p>Havsplaneringen ställer krav på samarbeten mellan länder med gemensamma hav. Havs- och vattenmyndigheten kommer att föra en dialog kring havsplaneringen gentemot våra nio grannländer.</p> <p><i>Utveckla processkunskap</i></p> <p>En aktörsanalys genomförs för att identifiera berörda aktörers roll/-er i processen (identifierade roller: processledare, leverantör av planeringsunderlag, leverantör av kunskapsunderlag, intressent, och tillämpare).</p> <p>Analys av målkonflikter kommer att göras för att så långt möjligt undvika sådana.</p> <p><i>Sätta upp havsplaneringsportal</i></p> <p>Havs- och vattenmyndigheten kommer att verka för en aktiv kommunikation under planeringsprocessen genom att bl.a. sätta upp en havsplaneringsportal för att via internet sprida information, kunskap och data.</p>
--	--	---

		<p><i>Integrera miljöbedömning</i></p> <p>Miljöbedömningen genomförs och kommer att inledas med ett behovsbedömnings-, och avgränsningssamråd i vilket bedömningsgrunder för betydande miljöpåverkan kommer att ingå.</p>
2.	<p>Naturens förmåga att producera varor och tjänster är överordnad; försiktighetsprincipen ska tillämpas (princip 5,6 och 10)</p>	<p><i>Ta fram bedömningsgrunder för miljö</i></p> <p>Havsplaneringen bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling där ekosystemens strukturer och funktioner bevaras och vid behov återställs. Arbete med att ta fram bedömningsgrunder för miljö har inletts med definiering av god miljöstatus som del i havsmiljödirektivets krav. I miljöbedömningen kommer detta utvecklas så att bedömningsgrunder tas fram som kan användas som bedömningskriterier i bedömning av miljöpåverkan av planförslag.</p> <p><i>Tillämpa försiktighetsprincipen</i></p> <p>Havsplaneringen tillämpar försiktighetsprincipen. Det innebär att en havsplan ska förutse och förebygga skador på ekosystemens struktur och funktion. God miljöstatus är en viktig utgångspunkt. Avvägningar mellan intressen som ingår i de havsplaner som havsplaneringen resulterar i ska baseras på tillräcklig relevant kunskap.</p>

⁷ I Rio-deklarationens 15:e princip anges att staterna så långt möjligt ska tillämpa försiktighetsprincipen för att skydda miljön. Vid hot om allvarlig eller oåterkallelig skada, ska inte brist på vetenskapliga säkerställda bevis vara skäl till att skjuta upp kostnadseffektiva åtgärder för att förhindra miljöförstöring.

Bland hänsynsreglerna i miljöbalken 2 kapitlet 3 § beskrivs försiktighetsprincipen som: "Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön."

		<p><i>Analysera kunskapsluckor</i></p> <p>Inventering och analys av kunskaps- och planeringsunderlag för att identifiera och hantera kunskapsluckor.</p> <p><i>Använda omvärldsscenarioer</i></p> <p>För att ta hänsyn till framtida förändrade förutsättningar kommer omvärldsscenarioer att användas som verktyg i havsplaneringen.</p> <p><i>Arbeta med planeringsalternativ</i></p> <p>Analys av olika planeringsalternativ ger förutsättningar för att anpassa planeringen till en osäker framtid</p>
<p>3.</p>	<p>All slags kunskap ska beaktas (princip 11 och 12)</p>	<p><i>Samla, bearbeta och tillgängliggöra kunskap</i></p> <p>Hantering av kunskap och bristande kunskap är en viktig del i havsplaneringen. Havsplanering ger förutsättningar för tillämpning av ekosystemansatsen genom att samla bearbeta och tillgängliggöra kunskap.</p> <p><i>Samla kunskapsunderlag</i></p> <p>Havsplaneringsprocessen kommer aktivt bidra till att ny kunskap tas fram om havsmiljön och samhälleliga processer som påverkar den och dess förvaltning.</p> <p><i>Sammanställa planeringsunderlag</i></p> <p>Tillämpningen av ekosystemansatsen innebär att utveckla en tvärvetenskaplig helhetssyn.</p> <p>En del kommer att handla om att få bättre helhetsbild av hur ekosystemen fungerar. Där ingår det att arbeta med systemperspektiv för att t.ex. se arters utbredningar i större sammanhang. Särskilt fokus kommer att läggas på hur hänsyn ska tas till olika sorters osäkerhet.</p>

		<p><i>Utveckla planeringsmetodik</i></p> <p>Havsplanering är en tidskrävande långsiktig process som kommer att utvecklas dels metodmässigt dels innehållsmässigt utifrån ny förståelse och kunskap om nyttjande och bevarande av ekosystemen.</p> <p><i>Bevaka omvärlden</i></p> <p>Omvärldsbevakning kommer att ingå i havsplaneringen för att fånga upp ny kunskap.</p>
4.	Värdera ekosystemen samhällsekonomiskt (princip 4)	<p><i>Identifiera ekosystemtjänster</i></p> <p>Bedömning av ekosystemtjänsters värden ingår som en integrerad del i havsplaneringsprocessen.</p> <p><i>Utgå från inledande bedömningen (enl. havsmiljödirektivet)</i></p> <p>Havsplaneringen kommer att utgå från den inledande bedömningen enligt EU:s havsmiljödirektiv i vilken en analys av värdet av ekosystemtjänster ingår.</p> <p><i>Integrera samhällsekonomisk analys/bedömning</i></p> <p>Samhällsekonomisk analys/bedömning kommer att genomföras integrerat i planeringsprocessen. Vid redovisning av planförslag ska även deras ekonomiska innebörd redovisas utifrån ett ekosystemtjänstperspektiv.</p>
5.	Avgränsningar i tid och rum (princip 3, 7, och 8)	<p><i>Tydliga avgränsningar</i></p> <p>Avgränsningar i tid och rum kommer inom havsplaneringen att göras för bland annat beskrivning av miljötillståndet och olika påverkansfaktorer.</p>

		<p><i>Samordning över administrativa gränser</i></p> <p>Ekosystemen följer sällan administrativa gränser. Det innebär att havsplaneringen måste samordnas över administrativa gränser.</p> <p><i>Hantera olika geografiska skalor</i></p> <p>Havsplaneringen kommer att ske i olika geografiska skalor med allt från ett lokalt till ett internationellt perspektiv. Oberoende av skala så ska ett helhetsperspektiv eftersträvas.</p> <p><i>Analysera kumulativa effekter</i></p> <p>Kumulativa effekter (samverkande effekter) kommer att belysas särskilt, eftersom den faktiska påverkan på havsmiljön är beroende av hur olika påverkansfaktorer samverkar.</p> <p><i>Avgränsa för att fokusera på det väsentliga</i></p> <p>Arbete med avgränsningar kommer att dels ske i planeringsarbetet som helhet dels i miljöbedömningsprocessen. Ett mål med avgränsningen är att uppnå en fokuserad process och hanterbara tillgängliga planeringsdokument.</p> <p><i>Hålla avgränsningssamråd</i></p> <p>Ett behovsbedömnings- och avgränsningssamråd kommer hållas som del i miljöbedömningen.</p> <p>Havs- och vattenmyndigheten följer arbetet i OSPAR arbetsgruppen ICG C som fokuserar på hanteringen av kumulativa effekter.</p>
<p>6.</p>	<p>Flexibel och anpassningsbar (princip 9)</p>	<p><i>Uppföljning och utvärdering</i></p> <p>Genomförandet av fastställda havsplaner kommer att följas upp och utvärderas för att möjliggöra en flexibel och anpassningsbar s.k. adaptiv förvaltning med återkoppling dels till genomförandet av gällande havsplan dels till arbetet med revidering i nästa planeringsomgång.</p>

	<p>Uppföljning och utvärdering kommer att göras dels av miljötillståndets utveckling dels av påverkansfaktorernas utveckling</p> <p><i>Cyklisk lärande planeringsprocess</i></p> <p>Havsplanering är en löpande verksamhet där antagna havsplaner kommer att revideras och nya planer tas fram så att anpassningar till gjorda erfarenheter och nya förutsättningar kan göras.</p>
--	--

Bilaga 1.

Tolkning av ekosystem-ansatsen som en strategi med mål, utgångspunkter och genomförandepunkter

Ekosystemansatsen ses som en strategi. Den förtydligas med en beskrivning av dess mål, dess utgångspunkter och dess genomförande.

Under mål beskrivs vilka mål som den syftar till att uppnå.

Under utgångspunkter beskrivs vilka antaganden som ligger till grund för och är förutsättningar för en tillämpning av ekosystemansatsen.

Under genomförande beskrivs generella principer för hur ekosystemansatsen ska tillämpas/genomföras. Punkter under genomförande har i flera fall tydliga kopplingar till utgångspunkterna. Målet med detta val av upplägg är att tydligare än i t.ex. Malawiprinciperna visa vilka olika *typer* av principer som ingår i ekosystemansatsen.

Strategi

”Ekosystemansatsen är en strategi för bevarande av naturvärden, hållbart nyttjande och rättvis fördelning av naturresurser.”

Mål

Att säkerställa att användningen av ekosystemen sker inom deras gränser

Uttryckt på annat sätt:

Att långsiktigt säkra de ekosystemtjänster som människan är beroende av, det vill säga de "varor och tjänster" som ekosystemen ger genom sina naturliga processer.

Utgångspunkter

Ekosystemansatsen erkänner att ekosystemen är dynamiska och komplexa, och att kunskapen om deras funktioner ofta är bristande.

Ekosystemansatsen erkänner behovet att samhällets intressen formulerar långsiktiga mål för bevarande och hållbart nyttjande av ekosystemen.

Ekosystemansatsen erkänner att det är grundläggande att förstå ekosystemens värde ur ett ekonomiskt perspektiv.

Ekosystemansatsen erkänner att människan är en integrerad del i ekosystemen.

Genomförande

Ekosystemansatsen förutsätter en ständig utveckling av kunskapen om ekosystemens komplexa funktioner och mänskliga aktiviteters påverkan.

Ekosystemansatsen förutsätter att avgränsningar i tid och rum görs i ett helhetsperspektiv.

Ekosystemansatsen förutsätter tillämpning av försiktighetsprincipen.

Ekosystemansatsen förutsätter adaptiv (anpassningsbar och flexibel) förvaltning av ekosystemen, som innebär att ny kunskap kan leda till förändrad förvaltning.

Ekosystemansatsen förutsätter bred delaktighet och samverkan kring förvaltningens mål och genomförande.

Ekosystemansatsen förutsätter samarbete över hierarkiska nivåer och administrativa gränser mellan länder, aktörer, samhällen etc.

Ekosystemansatsen förutsätter att förvaltningen är decentraliserad till den lägsta lämpliga nivån.

Ekosystemansatsen förutsätter att hänsyn tas till värdet av de varor och tjänster som ekosystemen tillhandahåller.

Bilaga 2.

Begreppsdiskussion ekosystemansatsen

Det finns andra begrepp som har koppling till ekosystemansatsen. Ett av dessa är "ekosystembaserad" som i "ekosystembaserad förvaltning" (Ecosystem-based Management EbM). Innebörden i det bör tolkas som "förvaltning i enlighet med ekosystemansatsen". Ett annat liknande begrepp med synonym innebörd är "ekosystemanpassad" som i "ekosystemanpassad förvaltning".

En fördel med att använda begreppet "ekosystemansatsen" är att man åsyftar en specifik ansats vilket minskar risken att man förlorar delar av begreppets innebörd. En nackdel är att det blir ett krångligare språk i vissa användningar, t.ex. "förvaltning enligt ekosystemansatsen".

Det omvända gäller för "ekosystembaserad" och "ekosystemanpassad". Man riskerar att delar av innebörden förloras, eftersom begreppen i obestämd form öppnar för att snäva tolkningar läggs in, samtidigt som de begreppen i många fall kan ge ett smidigare språkbruk.

Internationellt används i vissa fall blandningen "ecosystem-based approach".

Vid tillämpning av ekosystemansatsen i havsplaneringen bör "ekosystemansatsen" som begrepp användas i fall där det inte ger ett alltför krångligt språk. I längre texter är det möjligt att blanda t.ex. "ekosystemansatsen" och "ekosystembaserad" och visa att de har samma innebörd. Genom att vara tydlig med att ekosystemansatsen har en större innebörd än att t.ex. utgå från ekosystem i avgränsning av frågeställningar så undviker man att förminska begreppet.

Bilaga 3.

Exempel på tolkningar av ekosystemansatsen

	Ecosystem Approach: Five Steps IUCN, 2004	Operational guidance for application of the ecosystem approach, CBD	Ekosystemansatsen- en väg mot bevarande och hållbart nyttjande av naturresurser NV rapport 5782
1	Determining main stakeholders and defining ecosystem Area.	Focus on the relationships and processes within ecosystem.	Gemensamma mål och delaktighet
2	Characterizing structure and function of ecosystem, and setting in place mechanisms to manage and monitor it.	Enhance benefit-sharing.	Naturens kapacitet att producera varor och tjänster sätter gränser
3	Identifying important economic issues that will affect ecosystem and its inhabitants.	Use adaptive management practices.	Kunskap är en källa till framgång
4	Determining likely impact of ecosystem on adjacent Ecosystems.	Carry out management actions at the scale appropriate for the issue being addressed, with decentralization to lowest level, as appropriate.	Att göra eller inte göra – men det kostar
5	Deciding on long-term goals and flexible ways of reaching them.	Ensure intersectoral cooperation.	Avgränsningar i tid och rum
6			Flexibilitet i förvaltningen

What Is the “Ecosystem Approach”?

<p>The ecosystem approach is a method for sustaining or restoring natural systems and their functions and values. It is goal driven, and is based on a collaboratively developed vision of desired future conditions that integrates ecological, economic, and social factors. It is applied within a geographic framework defined primarily by ecological boundaries.</p>	<p>The ecosystem approach is based on the application of appropriate scientific methodologies focused on levels of biological organization that encompasses the essential processes and interactions among organizations and their environment.</p> <p>The ecosystem approach recognizes that humans are an integral component of ecosystems.</p>	<p>‘An ecosystem approach involves considering all the physical, chemical and biological variables within an ecosystem. In the management of living resources this means that decisions are based on the best available scientific knowledge of the functions of the ecosystem, including the interdependence of species and the interaction between species (food chains) and the abiotic environment, as well as knowledge of the temporal development of the ecosystem. It could therefore imply a widening of the multispecies approach, currently used in fisheries, to encompass not only fish but also other organisms which directly or indirectly depend on fish or on which fish depend, as well as other significant biotic and abiotic environmental factors’ (Svelle et al; 1997: 8.3.2).</p>
<p>Report of Interagency Ecosystem Management Task Force USA, 1995</p>	<p>Report of the CBD Workshop on the Ecosystem Approach Lilongwe, Malawi, 1998</p>	<p>An Ecosystem Based Approach to the Common Fisheries Policy: Defining the Goals, John G Pope, David Symes</p>

<p>Convention of Biological Diversity Website</p> <p>www.cbd.int/ecosystem, October 2011</p>	<p>Etappmål i miljömålssystemet</p> <p>SOU 2011:34</p>	<p>Miljömålen på ny grund</p> <p>NV rapport 6420, 2011</p>	<p>Planering på djupet- fysisk planering av havet</p> <p>SOU 2010-91</p>	<p>NV-rapport 5782</p> <p>Ekosystemansatsen väg mot bevarande och hållbart nyttjande av naturresurser</p>	<p>Stockholm Stad, Miljöförvaltningen</p> <p>Remiss från kommunstyrelsen, dnr 001233/201</p>	<p>The International Academy for Nature Conservation Isle of Vilm, Germany, November 26/27, 1998</p>
<p>“The ecosystem approach is a strategy for the integrated management of land, water and living resources that promotes conservation and sustainable use in an equitable way. Application of the ecosystem approach will help to reach a balance of the three objectives of the Convention. It is based on the application of appropriate scientific methodologies focused on levels of biological organization which encompass the essential processes, functions and interactions among organisms and their environment. It recognizes that humans, with their cultural diversity, are an integral component of ecosystems.”</p>	<p>”Ekosystemansatsen har formulerats inom den internationella konventionen om biologisk mångfald.</p> <p>Det är en strategi för en integrerad skötsel av markresurser, vattenresurser och levande resurser som främjar bevarande och hållbart nyttjande ur ett rättviseperspektiv.</p> <p>Den hjälper att nå balans mellan bevarande och hållbart nyttjande.</p> <p>Ansatsen ser människan som en viktig del av många ekosystem och poängterar att alla berörda i samhället bör vara med när målen för förvaltningen av ekosystemen formuleras.”</p>	<p>”Ekosystemansatsen är vägledande i samhällets samordnade, adaptiva arbete, där lokal förankring och delaktighet är en viktig komponent, för att bevara biologisk mångfald och hållbart nyttja naturresurser, med utgångspunkt från ekosystemens naturliga gränser och där ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter beakta.”</p> <p>”...ekosystemansatsen, som är en arbetsmetod för att bevara och hållbart nyttja naturresurser i ett landskapsperspektiv.”</p>	<p>”Ansatsen utgör ett led i hållbar utveckling, men också ett ramvillkor för utvecklingen. Ekosystemens fortlevnad och människans behov av dem sätts främst. Det totala trycket från mänskliga verksamheter och åtgärder måste rymmas inom ramen för vad systemet medger.”</p>	<p>”Ekosystemansatsen är en sorts arbetsmetod, eller förvaltningsstrategi, för bevarande och hållbart nyttjande av naturresurser som även inkluderar rättvisaspekter. Den har sitt ursprung i konventionen om biologisk mångfald och preciseras i tolv olika principer vilka utgör byggstenarna i arbetsmetoden. ”</p>	<p>”Ekosystemansatsen är en strategi för en vetenskapsbaserad, adaptiv och integrerad skötsel av markresurser, vattenresurser och levande resurser som främjar bevarande och hållbart nyttjande med ett rättviseperspektiv. Den syftar till att nå balans mellan bevarande och hållbart nyttjande”</p>	<p>The term ecosystem approach is a broad concept implying a holistic, integrated approach to the conservation and sustainable use of biodiversity. It seeks to achieve a satisfactory balance between conservation and development.</p>